UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Digesti Novi

Bartolus

Lvgdvni, M.D.LXVII.

Doli mali [et] metus exceptione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96158

Visual Library

in l.ſi qs vxori.§.p e.ꝟ.de fur.⁊ ſi diceremus, ꝙ opi.Dy.fundatur ex iſta equitate, ne mala fides vnius noceat alteri.vt in regula iuris, non dꝫ: Rñ.per predicta, ⁊ maxime, qꝛ ſuccedit heres in ius defuncti, ⁊ vna, ⁊ eadem perſona cenſetur. Adde Bald. in l.ſi ego.§.partus.ſ.de publ.⁊ Ang.ibi tꝫ opi.Dy.de equitate Canonica, quam dt ſeruandam in terris eccleſie:ſed ꝯriaꝫ opi.dt tñdam in terris Imperij Imo.⁊ Ab.in c.ſi diligenti.de preſcr.tranſit cum do.Ant.Cy.in l.nihil.C.pro herede.remittit ſe ad no.per Dy.in c.ſi poſſeſſor.⁊ ſic vr̄ tranſire cum eo ēt Ang.in d.l.ſi ego.§.partus.dum remittit ſe ad no.per Cano. in d.c.poſſeſſor.⁊ dum.ſ.allegat Bal.in l.j.C.de preſcr.long. temp.⁊ Jo.And.ponit illud in regu.cum quis in ius.in merc. ⁊ ibi ēt dt gl.⁊ melius Pau.in d.§.heres.⁊ in l.ij.eo.titu.tꝫ ꝯ Dy.Item ad iſtam legem adde, ꝙ lex facit pro opi.Mart.poſita in gl.in l.Pomponius.in §.cum quis.de acq.poſ.vide ibi doc.¶ Adde an mala fides defuncti noceat hr̄di, plene Pau. de Ca.conſ.ccxc.⁊ ccxij.

LEX XIII.

1 ☞ Preſcribi res fiſci quanto tempore poſſint.

In omnibus fiſci. Primo opp.de l.vt inter diuinum.C.de ſacroſ.ecc.Sol.illa loquitur in caſib⁹ ſpecialibus.Op.C.de pr ſcr.xxx.ann.l.oēs.glo.multa dt:veritas eſt, ꝙ illa loquitur de bonis in patrimoniū fiſci incorporatis.¶ Op.de l.Quis.ſ.de vſuc.Sol.ibi qñ quis titulo poſſidebat, hic ſine titulo.Aſſume ergo, ⁊ dic, vt not.per Cy.in
1 l.j.C.de quadri.preſcr.Vel latius dic†aut queris de rebus in patrimonium fiſci incorporatis, ⁊ pſcribuntur ſpatio xxx.an. fallit in caſibus poſitis in l.vlti.C.de ſacroſ.ec.⁊ l.cum.C.de fun.rei pri.⁊ de fun.pa.l.fi.⁊ l.pe. Aut de rebus incorporan-
a dis in fiſcum, ⁊ tunc aut ſunt delate in fiſcum pp vectigal[a] non ſolutum, ⁊ ſufficit quinquennium l.ij.C.de vectig.⁊ cōmi. Aut ſunt delate propter aliam cām, ⁊ tunc aut ſunt denunciate fiſco, ⁊ ſpatio quatuor anno.pſcribuntur.l.intra quatuor.§.j.ſ. eo.⁊ l.j.§.diuus.ꝟ.de iure fiſ. Aut non ſunt nunciate, ⁊ tunc ſi
b poſſideat titulo, ⁊ ſufficit x.vel xx.[b] anno.ſpatium.l.Quis.ſ.de vſuc.Aut poſſidet ſine titulo, non ſufficit xx.an. ſpatiū, vt hic.

ADDITIONES.

a Alex.¶ Propter vectigal.Vide Bar.in l.ꝯmiſſa.de publ.
b ¶ Vel xx.Et an pena banni pecuniarij preſcribatur ſpacio xx. ann. Bal.vr̄ velle ꝙ ſic, preterquam ꝯ eccleſiam Romanaꝫ in l.data opera.C.qui accu.

§. Reipublice Vide gl.in verb.expuncte.⁊ inci. id eſt, cancellate.ibi.l.ex cā. Dic plene in l.calculi.ꝟ.de admi.rer.ad ciui.perti.

LEX XIIII.

1 ☞ Unico ſi vincentem te, vincam te.

De accuſationibus.

a §. Plane [a] Op.de l.Claudius.ſ.qui po.in pi.ha.⁊ l.ij.§.obijcit.ſ.ad Tert.⁊ l.equiſſimum.Gl.ſoluit duob.modis:⁊ dic vt gl.⁊ plene per Cy.in auth.lꝫ.de nat.lib.Vide glo.in verb.dꝫ.ibi ⁊ tu alteri⁹. non ratione eiuſdem rei, alias ſecus, de probi.feu.alie.per ſe de.c.j.§.illud.⁊ idem ꝙ hic no.ꝟ.de verbo.ſig.l.Modeſtinus.
1 Ex iſta gl.collige,†⁊ ex his que dixi, cum queritur, ſi vinco vincentem te, an vincam te:⁊ tunc aut circa diuerſa:⁊ tunc non ſequitur.Et hoc mō pt intelligi.l.ij.§.obijcitur.⁊ l.equiſſimum. ad Tert.⁊ hic in fi.gl.Aut circa idem, ⁊ tunc aut eſt eadem rō vincendi te.⁊ vincendi illum, ⁊ tunc ſequitur, ſi vinco vincentē te vinco te.Aut non eſt eadem ratio, ⁊ non ſequitur, vt plene ꝑ Cy.in auth.lꝫ.de natur.liber.

ADDITIO.

a Alex.¶ Plene.Adde gl.in l. Pomponius.§.ſi is qui.in fi.ſolutione ꝯrij.de acq.poſ.

§. Item ſi mihi No.iſtum caſum, ⁊ concordat.ꝟ.d ſolu.l.aliud.⁊ l.nemo vero.eo.tit. Contra de l.interdum.ſolue vt gl.

LEX XV.

In vſucapione. Op.de act.⁊ obl.l.in oibus. Sol.vt glo.in verb.in vſucapione.⁊ cum allegat l.cum quidam.ſ. de lib.⁊ poſth.vult dicere, ꝙ preſcriptio eſt odioſa, ⁊ vſucapio triennij eſt fauorabilis.Sed qūo, cum preſcriptio nō ſit nota ꝭm iſta tpa, ꝭm glo.dicam in d.l.in oibus.vel dic, ꝙ ibi in preſcriptione actionis, hic in preſcriptione rei.

1 ☞ Procurator qñ poſſit ſubſtituere alium, ſiue ſit ad iudicia, ſiue ad negotia.

§. Acceſſio poſſeſſionis. Op.ſ.man.l.ſi pcuratorem.§. j.Sol.ꝙ ſemper permiſſum vr̄, niſi ſit prohibitum. Vel aliter
a dic alij, ꝙ hic exigatur[a] permiſſio ſpecialis.Cyn.tractat in l.ꝙ qs.C.de proc.⁊ ibi refert ꝙ Pe.hic dt, ⁊ dt Pe.gl. noſtre faciunt driam inter procuratorem ad iudicia, ⁊ pcuratorem ad negotia.Et pt eſſe ratio, qꝛ in iudicijs eligitur induſtria perſone:ſecus in ꝯtractibus.Sed iſta rō non eſt vera:nam ꝭm hoc ſeqretur, ꝙ poſt litem conteſt.non poſſem ſubſtituere. Dico ergo, dt Pe.ego non diſtinguo iudicia a ꝯtractibus: ſed ſemper procu-
b rator pt ſubſtituere ad ſui piudicium,[b] ad piudicium dñi non. l.ꝙ qs.Sed iſta verba ſunt falſa, qꝛ ēt procurator ad negotia ad piudicium dñi ſubſtituitur.l.j.§.magiſtrum.ſ.de exercito. ⁊ l.qcunqꝫ.in fi.ſ.de inſtit.do.Jac.Bu.loquitur multum ſubtiliter.Et eſt ꝭm cum ro drie inter iudicia, ⁊ ꝯtctus: qꝛ negotia eque cadunt in pcuratorem ſicut in dñm, ideo procuratorē pt ſubſtituere:in iudicio ſecus eſt, qꝛ non pt cadere in me pcuratorem exercitium actionis, ſicut in dñm, niſi ex mandato, ideo non pt ſubſtituere:ſed in re vendenda eſt eadem rō, que in pcuratore ad iudicia:qꝛ vendere cadit in perſonam pcuratoris, ⁊ dñi equaliter, tñ tranſlatio dñij non cadit in procuratorem, niſi ex mandato, ⁊ ſic opꝫ ꝙ habeat ſpeciale mandatum ad ſubſtituendum.Sed iſta rō, lꝫ ſubtilis, nō plꝫ, per l.ſi ego.ſ.ꝙ vi aut clam.nam obligatio que ꝯhitur ex noui ope.nun.cadit eque in procuratoris perſonam, ſicut in dñm.Vr̄ credo ꝙ debem⁹ te-
1 nere opi.gl.Aut eſt electa induſtria†perſone, vel non, ⁊ probo per c.is cui.ex de off.⁊ po.iud.dele.in vj.Et ideo vt hec materia liqueat, dic, aut loqueris in procuratore ad iudicia, ⁊ ante lit.conteſt.non pt:poſt ſic.l.ꝙ quis.C.de proc.Si in procuratore ad negotia, aut queris de eo qui hꝫ gñale mandatum dñi, ⁊ qñcunqꝫ vult, pt ſubſtituere.l.j.§.magiſtrum.ſ.de exer.⁊ l.quicunqꝫ.in fi.ſ.de inſtit.ſic pt loqui.l.ſi procuratorem.§.j.ſ.mā. Aut hꝫ ſpeciale mandatum, ⁊ tunc aut mandatum hꝫ certam ⁊
c limitatam[c] formam, ⁊ non vr̄ electa perſone induſtria: ideo pōt alteri delegare.l.ſi ego.ſ.quod vi aut clam.⁊ ca.is cui.j.rñ.ex de o.f.⁊ po.iud.dele.in vj.Aut mandatum non hꝫ certam formam, ⁊ tunc pt alteri delegare, qꝛ vr̄ electa induſtria certe pſone, vt hic.⁊ d.c.is cui.ij.rñ. Alia multa queſiui tibi in d.l.ſi pcuratorem.§.j.dic vt ibi.

ADDITIONES.

a Alex.¶ Exigatur.An, ⁊ qñ procurator poſſit alium conſtituere, adde Bar.in l.j.in fi.ff.de off.proc.Ceſ.Et adde ſingulariter Inno.in c.j.vt lite non conteſt.ſcripſi poſt Bald.in d.l.ꝙ quis.C.de procur.
b Pom.¶ Ad preiudicium.Vide Aret.conſ.xxix.⁊ vide Pan. c.fi.de off.dele.Et ꝯ hoc dictum Bar.vr̄ etiam gl.in c.ex parte decani.in gl.fi.ad fi.de reſcr.ſed ibi vide que poſui.
c Alex.¶ Limitatam.Adde quod no.Pau.in l.ſi cum dotem.§. tranſgrediamur.ff.ſol.ma.⁊ Bal.in l.j.§.ne autem.C.de cadu. tol.⁊ doc.in c.j.§.fi.de proc.in vj.

De doli mali & metus exceptione. Tit. iiij.

LEX I.

Quo dilucidius. Opp.ꝙ dolus probetur ex pſpicuis indicijs.l.doluꝫ.C.de dol.Sol.iſte qualitates hic ſunt perſpicua indicia. Cppo.de l.quoties.ſ.de prob. Sol.ſatis eſt probare qualitatem facti, ⁊ erit probatus dolus.

LEX II.

Palam autem eſt.

§. Sequitur. Iſte eſt no.§.Opp.⁊ vr̄ ꝙ iſta exceptio ex parte eius q opponit, ſit in perſonam fideiuſſoris.ſ.de pact.Et formo ꝯrium hoc modo.Exceptio pacti ⁊ doli concurrunt.ꝟ.ead.l.§.⁊ gñaliter.ſed exceptio pacti cum fideiuſſore habiti non prodeſt reo, d.l.fideiuſſoris.Huius ꝯrij timore dt gl.quedam eſt exceptio intentionis, que pt a quocunqꝫ opponi.l.fi.C.de rei vend. quedam eſt exceptio propria, ⁊ tunc aut dolus fuit commiſſus in acquirendo, ⁊ a quocunqꝫ pt opponi.Aut poſt acquiſitionē, ⁊ tunc non pt opponi a quocunqꝫ.Ita dt glo.hic, ⁊ ita Pe.Sed credo quod d.l.fideiuſſoris.nil facit ad propoſitum, qꝛ ille, qui facit pactum, ſi agit, tunc opponitur exceptio doli, qꝛ cum agit dolo facit, vt.ꝟ.e.l.§.⁊ gñaliter.ſed in d.l.fideiuſſoris.non committo contra aliquem, quia faciendo pactum, non facio doluꝫ.

7 iō non pt opponi aliqua exceptio. Preterea, exceptio doli dz
limitari ſm exceptionem, in cuius locum ſuccedit l. qui exce-
ptionem. ſ. de cond. inde. hic vero loquitur de excep. doli, que
in locum alterius non datur, ſed principaliter ꝓponit. ¶ Que
ro, que ſunt perſone, quibus nocet exceptio iſta. Sol. vt in gl. in
verb. noceat. que inci. nocet quidem.

1 ☞ Qñ nulla cauſa in ſtipulatione exprimitur, an videatur in-
eſſe cauſa donationis. Et an ſufficiat in libello dicere, ago, qꝛ
promiſiſti, ſine cauſe expreſſione. nu. 2.

§ **Circa primam.** Quero, qualiter quis ſtipu-
lat ſine cā. Et glo. ponit duo
exempla: vnum eſt, ꝙ cām non expſſit vel expſſit cām, que vere
non ſubeſt. Sed anteꝙ veniam ad examinationis huius artic.
quero, quid ſi ab vtraqꝫ parte creditur non ſubeſſe, vel altera
tm̄, 7 tunc dt gl. ꝙ ſi promiſſor putauit non ſubeſſe, tunc valeat
ſtipulatio. Dicit ne bene iſta gl. 7 primo glo. ꝯriantur. Nam tz
iſta gl. ꝙ ſi exprimitur falſa cā vtraqꝫ parte ſciente, vel nulla ex-
primitur, obſtat exceptio. 7 gl. in l. gñaliter. C. de non nu. pecu.
7 l. j. §. de interdi. 7 l. cum de indebito. in fi. ſ. de prob. 7 l. nun-
quam. de acq. re. do. tz ꝙ ſtipulatio ſine cā non vz. 7 glo. eſt ꝯria
in l. ꝙ ſi maritus. §. 7 l. hactenus. de conſt. pec. 7 j. de reg. iu. l.
q cum alio. Dy. Inſt. de act. §. de conſtituta. vr̄ tenere iſtaz gl.
Iac. 7 Pe. tñt gl. ꝯrias. 7 alleg. pro caſu. l. Capanus. ſ. de ope.
lib. Cy. in l. gñaliter. C. de non nu. pec. alleg. iſtas glo. 7 de leui
1 pertranſit. † Sed iſtaz q. declaro[a], qñ nulla cā exprimitur, an vi
a deatur intereſſe tacita cā donationis: Dicāt doc. quicquid ve
b lint, nos habemus huius qōnis caſum[b] in l. hoc iure. ſ. de do. ꝙ
ſatis eſt cā ipſa liberalitas. Et ꝓ hoc opti. facit. j. de verb. obl.
l. ſi diuortio. vbi dr̄ ꝙ ſtipulatio ex falſa cā vz, ergo vbi nulla cā
eſt, vz. fallit in cā reipu. vt ibi. 7 facit l. j. j. de polli. Sed ſi cā ali
qua exprimit, 7 eſt falſa, tunc recurre ad diſtinc. Cy. ꝙ ſi vtraqꝫ
2 parte ſciente, vz, quicqd dicat gl. ¶ † Quero, qd ſi ꝓpono in
libello, ago ꝯ te, qꝛ promiſiſti, an ſufficiat: Certe non, niſi expri
c matur cā. Item quero[c] vt gl. 7 dic vt gl. que eſt clara.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Declara. Quero vtruz valeat pmiſſio ſine cā: Et adde
late per Imo. in l. a Titio. de verb. obl. 7 q not. in l. gñaliter. 7
in l. triticum. eo. ti. 7 late Inſt. de act. §. in perſonam. Et in pdi
ctis locis vide non tm̄ quid in actu ꝓmiſſiuo ſine cā, ſed et quid
in actu traditiuo ſine cā, vt ſi dico, tolle pecuniam meam. d quo
in l. cum qd. ff. ſi cer. pe. 7 per Imo. in d. l. a Titio. Quid autem
de actu confeſſiuo ſine cā, an videatur factus aio donandi, recur
re ad no. in l. nuda rō. de don. 7 in l. cum de indebito. §. fi. ſ. de
prob. 7 in c. ſi cautio. de fi. inſtr. 7 not. in l. gñaliter. C. de nō nu.
pec. 7 ibi per Cyn. plene. quid aūt in actu adhibitiuo gñali, qñ
aliquis adhibetur ad ſtipulandum, an videatur fieri donandi,
recurre ad no. in l. que dotis. ſol. ma. 7 oēs iſti actus ſunt diuer
ſi, ſm Bal. in l. que dotis. ſol. ma. in fi. Et vide gloſ. in d. l. fi. de
interr. act. Sed an hoc habeat locum in pacto nudo, vt in du-
bio pſumatur factum cā donationis: 7 dic plene poſt Bar. 7 ꝑ
Bal. in l. iuriſgentium. §. ſed cum nulla. de pac. Et in materia
vide Spe. in ti. de confeſ. §. nunc aūt. ver. ſi aūt. non ſic cā expſ
ſa. 7 ibi pleniſſime per Io. And. loquentem no. 7 Spe. in ti. de
feu. §. qm̄. ver. q̄ritur. Et hanc materiam limita vt ꝑ Bal. in l.
fi. C. ſi cer. pe. 7 l. ſi pacto quo penam. C. de pac. 7 in d. l. gñali-
ter. 7 dixit gl. xij. q. ij. qcunqꝫ ſuffra. ꝙ ꝓmiſſio ſine cā vz, de iu-
re canon. De q ēt vide Bal. in rub. C. de confeſ. 7 d. Ant. in c. ſi
cautio. de fide inſtr. 7 in actu traditiuo, ēt Bal. in l. fi. C. d don.
añ nup. ꝙ pſumitur fieri donatio. Sed gl. ibi 7 etiam Bal. in fi.
dt ꝙ hoc eſt veruz, ſi qualitas perſonarum, puta conditio hoc in-
ducat. Et an iſta verba, iō ſic fecit, qꝛ ſic voluit, 7 ſic ſibi placuit
habeant loco cāe, 7 renunciatio llo modo intelligat, vide Bal
in ll. pactum. in xvij. q. C. de col. Adde que poſui in l. nuda. ſ. d
do. ¶ P. P. P. Vide Alex. conſ. xiij. inci. ex his que in the-
mate, vbi tz ꝯ Bar. 7 aliquid conſ. iij. vol. j.
b Alex. ¶ Qōnis caſum. Sed Imo. ibi dt ꝙ illa l. non facit, qꝛ ibi
loquitur qñ ibi conſtabat expſſe, ꝙ pmiſſio fiebat cā donandi, ſz
non conſtabat que cā induceret ad donandum. Sed qō Barto.
hic loquitur in dubio 7 ſe remittit ad no. in l. a Titia. de verb.
obl. 7 de hac q. hr̄ per Bal. in l. gñaliter. C. de nō nu. pe. 7 Bal.
in rub. C. de confeſ. Sed quid in ſcriptura facta ſine cā, an indu
cat donationem: Bal. dt ꝙ non in l. nuda. de do. ¶ Io. Fr. Ru.
Adde ꝙ opin. Bar. eſt cōiter reprobata, dum vult ꝙ in dubio
valeat ſtipulatio ſine cā, ſm Alexan. in conſ. xiij. inci. ex his que
in themate. in j. vol.
c Alex. ¶ Item quero. Vide Bal. in l. edita. 7 ibi doc. C. de eden.

7 ſic non vz libellus ſine cāe expſſione. Sed Bal. 7 Saly. in d. l.
gñaliter. in v. q. C. de non nu. pec. tenent ꝯrium.

1 ☞ Exceptio doli ſi datur loco alterius exceptionis regulatur ſz
naturam illius in cuius locum ſuccedit.

§. **Et generaliter.** Si vis intelligere iſtum §. vi
de gl. qui eſt in l. qui ſe debe
1 re. ſ. de cond. ob cau. qñ exceptio doli daf in locum alterius † ex-
ceptionis, limitatur 7 regulatur ſm illam exceptionem, in cuius
locū ſuccedit, vt in gl. in l. q exceptionem. ſ. de cond. inde.

LEX III.

Item ſi ob id. Quero vtrum ſi res vendi
ta euincatur ante rem tra
ditam emptori, an habeat locum ſtipulatio ꝓ de eui-
ctione: Et hic tex. facit ꝙ ſic, ſed eſt ꝯ legem, euicta. ſ.
de euict. Ad legem iſtam rñde, ꝙ hic poſtꝙ fuit tradita empto
ri, euincit ſe in libertatem.

LEX IIII.

a **Apud Celſum.** [a] Quero, an iſta ſit exce
ptio veri doli vel alia,
que in locum alterius ſuccedit: Et huius ꝯrij timore
legitur duob. modis iſtud principium, 7 ſcdam lec.
puto veram, lz Cy. aliter dicat. Quero, qūo ꝓbatur ꝙ aio deci
piendi facit: Et gl. dt duo verba valde not. 7 vide iſtam gl.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Apud Celſum. Vide Bar. in l. ait ptor. §. j. de re iudi.
q alle. hanc l. ꝙ ſnīa ꝑ parte non vz. 7 quod dixi in l. maiorem.
poſt Bar. de pac. 7 in l. pced. in fi. vbi ſcripſi. eo. tit. 7 vide in l.
Fulcinius. §. quid ſit aūt. ſ. ex qui. cau. in poſ. ea. 7 iſtam l. pro
no. alle. Bal. in l. qm̄. C. de teſtib. in l. j. C. de ſer. fug.

§. **Iulianus ſcribit.** Op. de l. Seia. ſ. de do.
cau. mor. Sol. hic fuit fa
cta mentio mortis, ibi non.

1 ☞ Difficultas non excuſat ab eo qō principaliter deuenit in o-
bligationem, ſed ab eo ꝙ deuenit in pene commiſſionem.

§. **Si in arbitrum.** Op. 7 vr̄ ꝙ difficultas non
excuſat. l. continuus. §. il-
lud. j. de verb. obl. Gl. dt, ſpeciale eſt in iudicijs. Iſtud dictum
gl. eſt falſum, per l. ſi vehenda. §. idem iuris. ſ. ad le. Rhod. de
iac. 7 no. in l. ꝙ te. ſ. ſi cer. pet. Non ob. l. continuus. §. illud. j.
1 de verb. obl. qꝛ verum † eſt, quod difficultas non excuſat ab eo
ꝙ principaliter deuenit in obligationem, ſed ab eo quod deue
nit in pene commiſſionem difficultas excuſat.

a §. **Item queritur.** [a] Iſte eſt difficilis §. 7 not. ꝙ
qñ ꝯ exceptionem rei iudica
te replicatio doli obijcitur, tunc in arbitris ꝯ petitionem pene
obſtat exceptio doli. ¶ Quero, 7 renoco in dubium caſum nr̄i.
§. 7 gl. tripliciter ponit caſum. vide ēt gl. 7 tene primū caſum.
Et ad eundem op. ſi commiſſum fuit gñale, 7 ſnīa arbitri gña-
lis, non potes venire ꝯ compromiſſum, per l. diem. ſ. ſtari. ſ. de
arb. Huius ꝯrij timore iſta lec. ſubdiuidit in duas par. 7 reſpicit
illum verſi. ſed ēt ſi id omiſſum fuerit, 7c. ſ. ꝯpromiſſum, 7 actio
fuit ꝯria, 7 dz intelligi ꝙ fuit compromiſſum gñale, 7 petitio ge
neralis, 7 ꝓſecutio ſpecialis. Mō ſi in iudicio eſſet lata ſnīa a
iudice, lz opponeret exceptio rei iudicate, ego replicarem de
proſecutione ſpeciali: ita in arbitris, qꝛ ſnīa arbitri non dz me
plus ledere, quaz ſnīa iudicis ordinarij, nulla appellatione in-
terpoſita, 7 ſic exceptionem doli opponā ꝯ exceptionem pene,
vel ꝙ fuit latum arbitriū ſuper aliqua re ſpāli, 7 petitio, 7 com-
promiſſum fuit gñale, ita ꝙ tunc illud arbitrium nihil vz. l. de
rebus. ſ. de arb. 7 ſic ſnīa que lata eſt ipſo iure non vz. ¶ Ep. de
l. pdia. ſ. de act. emp. Solue vt gl. truffā eſt, qꝛ nullo mō petitur
pena, vt. ſ. dixi. Legit 7 aliter vt in gl. q pſupponit pmo ꝙ fuit
promiſſa pena, 7 poſtea factum ꝯpromiſſuz, ſed illud eſt ꝯ tex.
cum dt, deinde per imprudentiam, 7c. tertia lec. pt tolerari.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Item queritur. Per iſtum text. limitat not. Imo. in l.
filiuſfamilias. ſ. de donatio. l. diem proferre. §. ſtari. ſ. de arb.
non habere locum, quando ſententia arbitri eſſet expreſſe con
tra ius conſtitutionis: quia tunc eſt ipſo iure nulla, per hunc §.
7 arg.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

ꝛ arg. l. ij. C. quã proo. Idem Im. in l. ij. ad fi. de leg. j. ad aliud
etiam alleg. do. Io. de Imo. iſtum tex. pro ſingulari in l. is cui
bonis. j. de verb. obl. alias in l. ſcire debemus. in prin. eo. ti. Et
an ſnia poſſit pro parte valere, ꝛ pro parte non, vide Bar. in l.
ait pretor. §. j. de re iud. Tu limita hanc rub. vt per Bar. in l.
ſi conuenerit. eo. tit.

§. **Quod ſi is** Glo. querit de vna q. quam hoc anno tractaui vobis alibi. Ego bene video
qualiter huic emptori ſuccurritur, ſed qualiter ſuccurrit huic
mandanti: dic vt gl. quam vide. Et iſta glo. preſupponit, quod
habeat locum condictio ſine cauſa, quam glo. reprobaui in l. ſi
ſine. in prin. j. rem ra. ha.

§. **Labeo ait** Op. q2 per penalem ſtipulationem pri ma nouat ipſo iure, id dꝫ opponi exce-
ptio facti, vel intentionis. Gl. dat plures ſolu. oẽs ſunt truffe.
Dic, quantuncunqꝫ precedit ſtipulatio onerosa per ſequentem
non nouatur: ſecus ſi eſt lucratiua. Et iſtam tene, vt dicam in l.
ita ſtipulatus. j. de verb. obl.

1 Exceptio doli ſpecialis non eliditur replicatione doli, ſe-
cus in exceptione doli generalis.
2 Exbannitus an poſſit opponere exbannito de banno, infamis
ↄ infamem, remiſſiue.
3 Opponenti de gabella non ſoluta an poſſit replicari quod non
ſoluit ipſe opponens.

§. **Marcellus ait** Quero exempla huius §. ꝛ glo. ponit plura exempla, vt
in gl. videbitis, ꝛ ſm primum exemplum gl. dt, ꝙ de dolo com-
miſſo diuerſo tpe non datur replicatio doli: ſed illud nõ vendi
cat ſibi locum hic, ꝙ dolus circa diuerſa fuit commiſſus, cũ lex
noſtra debeat intelligi de dolo commiſſo circa idem, vt dt gl. in
ſimili. ſ. de dolo. l. ſi duo. ſm ij. lec. gl. que gl. loquitur de excep.
doli, que in locum pacti ſuccedit: ꝛ eſt eſt vera in ſe, ſed non ad
iſtum §. cum replicatio doli non competit, q2 de eo eſt iam tran
ſactum. §. noſter loquit de exceptione doli pprie ſpeciali, ꝛ illa
replicatione non elidit, vt hic: ſeſſ exceptio que ſuccedit in locũ
pacti, tunc replicatione pt elidi, ſi eſt replicatum, vt. j. pror. §.
facit qd no. in l. qui exceptionem. ſ. de cond. Dat gl. ij. lec. ꝛ eſt
vera in ſe, ꝛ dt gl. da exemplum in oĩbus, in quib. cum dolo cõ-
penſatur. ꝛ vr ꝙ verum non ſit: q2 eſt ↄ text. ꝛ exemplum qd gl.
a ponit in ij. lec. in l. viro atqꝫ vxore. ſ. ſol. mat. Quid dicemus[a]:
Dic, ꝙ exceptio doli non tollitur replicatione doli, qñ vtraqꝫ ẽ
in pari cã, qt q2 quilibet certat de damno: ſecus ſi actor certat
de damno: vel ſi actor certat de damno vitando, reus de lucro:
q2 tunc locum hꝫ locum l. viro atqꝫ vxore. ſ. ſol. ma. In aliis po
ne exemplum in l. fi. §. ſ. de eo per quem fa. erit. Et iſtum intel
lectum tetigit Spe. de excep. §. nunc dicendum. ver. ſed nunquid
1 ↄ. †Ergo in ſumma ex his que dixi, ꝙ exceptio doli non elidit
replicatione doli, eſt verum in exceptione doli ſpecialis: ſecus
2 in gñali vt. j. pror. §. ꝛc. vt. ſ. dixi. Iſta lec. †poſſet facere ad q.
multas, an exbannitus poſſet opponere exbannito de banno, ꝛ
infamis ↄ infamem. Et de hoc, ſcꝫ de infami, loquitur, ꝛ tangit
3 gl. in l. iij. §. lege Iulia. ſ. de teſti. †Item facit ad q. illam, ꝙ de
quolibet ↄctu dꝫ ſolui gabella alias non valeat ↄctus: opponit
quis de gabella non ſoluta, ꝛ ille replicat quod etiam gabellaꝫ
ipſe non ſoluit. Dixi plene. ſ. ſol. mat. l. cum mulier.

ADDITIO.

a Alex. Quid dicemus. Vide Bar. in l. iuſiurandum. ſ. de iureiur.
adde Inn. in locis alleg. per Bal. ꝛ Bar. in d. l. viro. Et inquã
tum vult Bar. ꝙ ſi actor replicans tractat de lucro, nõ admit
titur eius replicatio doli, ↄ exceptionem doli: adde ꝙ iſtud fal-
lit in duobus. Primo in c. cum eccleſiaſtice. de excep. Scdo in
caſu quem no. Inn. in c. intelleximus. de adult. Item adde in-
quantum vult hic Bar. ꝙ qñ replicãs tractat de damno, audia
tur, fallit in duob. caſibus. Primo odio feneratorum. c. q2 fru-
ſtra. de vſur. Itẽ fallit qñ exceptio que obiicitur concernit in-
habilitatem perſone ad agendum, nam tunc iudex officio poſ-
ſet eam repellere. l. quos phibet. ſ. de poſtu. c. exceptionẽ. ex
de excep. adde Bar. in l. cum mulier. ſ. ſol. ma. ꝛ ꝙ no. gl. in d.
c. dilecti. ꝛ in d. c. cum eccleſiaſtice. ꝛ no. Imo. in d. l. cum mu-
lier. e. ti. Adde an exceptio doli tollatur refutatione doli, Pe.
de Anch. conſ. cccxij. ꝛ quo ad fallentiam, quã ponit Alex. odio
feneratorum, adde videndum Ro. conſ. cclxxv.

§. **Queſitum** No. caſum quem ponit gl. in verb. excipiendum. ꝛ incip. ↄ dñum.

1 Procurator ad negotia qui hꝫ certam ꝛ limitatam for-
mam, poteſt incontinenti alium ſubſtituere.
2 Dñs ꝙ poſſit liberare debitorem ante ceſſionem ſibi factaꝫ per
procuratorem, ꝛ debitor poteſt ſoluere dño.

§. **Mandaui Titio** No. iſtum §. qui eſt no. ꝛ pbat duas opi. meas. vnam
1 de qua dixi vobis. ſ. ti. j. l. fi. in fi. qñ pcurator hꝫ certam ꝛ limi
tatam formam ex iudicium, pt alium procuratorem incontinẽ
ti ſubſtituere. Et aduerte bene, iſtum §. allegaui. ꝛ c. ſi quis iu-
ſto. ex de elec. lib. vj. alias c. is qui. de off. deleg. in vj. Item fa-
a cit[a] pro q. in qua conſului, procurator ſtipulat dño, nam actio
non queritur dño, niſi per ceſſionem. l. poſſeſſio. ſ. de acq. poſſ.
2 An dñs poſſet† ante ceſſionem debitorẽ liberare, ꝛ dño poſſet
ſolui: Certe ſic. l. filie. j. de ſolu. ꝛ dixi, ꝙ erat caſus in l. ſi cum
emptore. §. j. ſ. de pac. Hic eſt caſus cum tex. ꝛ glo. ibi dum dt,
vel dic quod ego feci pactum de non petendo.

ADDITIO.

a Alex. Item facit. Et no. Bar. in l. poſt dotem. in vi. lec. ſ. ſol.
ma. adde qd bene facit tex. in l. in cãe. §. fin. cum l. ſeq. ꝛ qd not.
Bar. in l. procuratore in rem ſuam dato. de proc. ꝛ tex. in l. mi
nor. §. fi. ſ. de euic. iuncta. l. ideoqꝫ. §. is cui. ſ. man. Et cũ Bart.
tranſit Pau. in l. poſſeſſio. §. fi. de acq. poſ. vbi refert, ꝙ ẽt Bar.
ita ↄſuluit. Adde vt p Bart. ↄſ. cxcij. inci. ſtipulatus eſt aliquis.

§. Apud Iulianum queſitum.

No. ꝙ ↄ agentem pt excipi de dolo eius ad quem reuerſa eſt.
Secundo habetis de dolo eius per quem mihi queritur, lꝫ nõ
ſit procurator, nec geſtor negotiorum. Opp. j. prori. §. Gl.
ſol. duob. modis. Una, ꝙ hic erat ſolutum matrimonium, ꝛc. ꝛ
iſta eſt bona. Uel ſolue aliter, ꝛ hec ſol. gl. adhuc eſt bona.

1 Exceptio que obſtat cedenti quod non obſtat ei cui facta
ceſſio etiam ex cauſa non lucratiua.
2 Ementi actionem a doloſo poteſt opponi exceptio doli.
3 Exceptio excõicationis vel banni que obſtat cedenti, an obſtet
ei cui facta eſt ceſſio.

a §. **Si cum legitima** [a]Not. † ꝙ exceptio q obſtat cedenti non obſtat ei
1
2 cui facta eſt ceſſio, ẽt ex cã nõ lucratiua. †Quero, an ei q emit
actionem a doloſo, poſſit obſtare exceptio: Et vr ꝙ non per iſtũ
§. Contrarium determinat gl. per l. quod ipſis. ꝛ l. in oĩbus. §.
non debeo. j. de reg. iu. Ad iſtum §. rñdet gl. no. ꝙ fuit hic dolus
in non acquirendo hereditatem. Dic vt gl. dt, ꝛ notanter ſigna
3 eam. †Recordor ꝙ pmiſi me dicturum hic illam q. an exceptio
excõicationis vel banni que obſtat cedenti, obſtat ei cui facta
b eſt ceſſio.[b] ꝛ Dy. in c. is qui in ius. ex de reg. iur. lib. vj. Aut eſt
facta ex cã oneroſa aut non per iſtum §. ꝛ tangit ipſe Dyn. in l.
doli. de noua. Iac. de Are. in d. l. doli. tꝫ ꝙ obſtat exceptio. per
l. quod ipſis. ꝛ l. in omnibus. §. non debeo. j. de reg. iu. Non ob.
l. doli. j. de noua. q2 ibi in delegatione loquitur, ſecus in ceſſio-
ne. Ur teneamus opi. Dy. hic, per doctr. huius gl. ꝙ qñ cedẽti
pt opponi exceptio doli commiſſi non circa illam actionẽ, que
ceditur, tunc non competit emptori: Ita in propoſito, q2 exce-
ptio excõicationis non reſpicit actionem, ſed aliud, ideo non
obſtat. Et iſtam opi. vr tenere Spec. in ti. de ceſſ. act. §. ſciendũ
eſt igitur. illud etiam queritur. ꝛ vide Dyn. in ca. is qui in ius.
extra de reg. iur. lib. vj.

ADDITIONES.

a P. P. P. Si cum legitima. Idem tꝫ Aret. conſ. xcvi. in ij.
dub. ſed Soc. in conſ. ccliij. dt hoc verum eſſe in exceptione ex-
cõicationis vel bãni: ſecus in exceptione coherente rei.
b Alex. Ceſſio. De hac q. vide etiam Bald. in l. ſi cum dotem.
§. ſi pater. ſ. ſol. mat. ꝛ Imo. in d. l. doli. de noua. Bar. in l. ſi cõ-
ſtante. in x. q. ij. partis prin. ſ. ſol. mat. ꝛ Spe. in ti. de excep. §.
j. ꝛ in ti. de procu. §. fin. verſi. ſed quid ſi excõicatus. ꝛ Pau. de
Leaz. in q. incip. vſurarius. in fi. ꝛ Bal. in l. qui ſtipendia. C. de
procu. ꝛ in l. ſi quis in rem. ſ. de procura. ꝛ in l. per diuerſas. in
xiiij. q. C. mand. ꝛ vide Bald. ꝛ Saly. in d. l. qui ſtipendia. ꝛ ibi
Pau. de Caſt. facit l. j. in fi. ꝛ quod ibi Bar. j. de req. reis. ꝛ vi
de Bal. in l. iij. §. ſi filius. quod quiſqꝫ iur. ꝛ Bald. in q. ſua in-
cip. ſtatuto cauetur, ꝙ fenerator. in iiij. ꝛ in ſeq. q. ꝛ vide Pau.
de Leaz. in q. ſua inci. vſurarius. ꝛ in fi. illius q. vbi etiaꝫ diſpu
tat, an exceptio que obſtat vſurario, ꝛc. de qua q. facit mentio-
nem Pe. de Anc. in conſi. cccxxiij. qd incipit, q2 queſtio eſt du-
bitabilis. vbi omnino videas. Et adde Imol. poſt Barto. in l.

ſi tertius. §. ſi prius. in fi. ſ. de aqua plu. arc. ꝛ per doct. in c. lʒ vndiqꝫ. de off. delega. ꝛ Ang. in l. ſi cum emptore. ſ. de pactis. ¶ Adde Pe. de Anch. conſ. ccxlv.

§. **Sia Titio.** Opp. ꝛ vr̃ facere ꝯ. §. de authoris. ſ. eo. Sol. iſta exceptio hic afficit rem, iõ opp. ei, qui hʒ cãm ab authore meo: ideo p̃t opponi.

i ☞ Exceptio metus competit ꝯ quemcunqꝫ, ad quem peruenit commodum ex metu.

§. **Metus cauſa.** Op. q2 ſm hoc ſequitur, ꝙ ſi extraneus intulit metuʒ, tunc dñs agens repellitur: quod eſt iniquum, per l. id quod noſtrum. ꝛ l. factum cuiqꝫ ſuum. in prin. j. de reg. iur. Sol. dic, † ꝙ metus exceptio competit ꝯ quemcunqꝫ, ad quem peruenit commodum ex metu, alias non. ¶ Quero, que dr̃ia eſt inter metum ꝛ dolum: Dic vt in l. ſi cum exceptione. §. in hac. ſ. quod me. cau.

LEX V.

Rem ratam mihi. Op. de l. pecuniaʒ. ſ. ſi cer. pe. Glo. ſol. ꝙ aliud eſt in vltimis voluntatibus pp̃ cautionem de p̃ſtando, ꝛ aliud in ꝯctibus. Sed non bene ſoluit. Dic ꝙ illa cautio hʒ locum in ꝯctibus. l. ſi creditores. ſ. de pri. cre. ꝛ l. in omnibus. ſ. de iud. Pe. ſoluit ꝙ hic in duab. pſonis, ibi in trib9 perſonis.

§. **Actoris.** Opp. ſ. eo. l. prox. §. in hac. Solue, vt in glo.

LEX VI.

a **Si opera creditoris.** Op. ꝛ vr̃ ꝙ ſit tut9 ipſo iure. per l. ſi liber homo. ſ. de neg. ge. ꝛ l. ſolutum. §. ſolutam. ſ. de pig. act. Sol. Aſſume tria verba, Aut creditoꝛ meum, ꝛ creditoris mei, ex eadem cã deſcendunt, ꝛ tũc

b liberor[b], ipſo iure. l. ſi liber homo. ſ. de neg. ge. Aut non deſcẽdunt ex eadem cã, ꝛ tunc aut res mee erant obligate creditori creditoris mei, ꝛ tunc ipſo iure liberor. l. ſolutum. §. ſolutum. ſ. de pig. act. aut non erãt obligate, ꝛ tunc liberor per exceptionem, vt hic. ¶ Quero, quid ſi ꝯdicerem debitori, vt creditori non ſoluat, an liberetur: Et vr̃ hic gl. in verb. idem eſt. ꝙ non. Contrarium vr̃ no. Inſti. qui. mo. tol. obl. §. j. ſ. de pig. act. l. ſolutum. §. ſolutum. in gl. in verb. in friuola. Sed tu debes intelligere glo. ꝯriam, qñ nomen meum, vel res mee erant obligate creditori creditoris mei: alias ſecus, vt hic.

ADDITIONES.

a ¶ Si opera. Pro concor. aduerte ꝙ Bar. in l. ſi ſocer nurui. §. idem Julianus. ff. de dot. prele. vr̃ velle ꝙ debitor ſoluens creditori creditoris liberetur. Sed in hac l. ſi opera creditoris. tʒ ꝯ. ꝛ in l. ſolutum. §. ſolutam. ff. de pig. act. Sol. plures dat ipſe Bar. in d. §. ſolutam. ꝛ in hac l. faciendo dr̃iam, an ille creditor creditoris habeat obligationem realem, ſuper bonis debitoris, vel etiam perſonalem, ꝛ tunc liberetur etiam ipſo iure. vt loquitur Bar. in d. §. idem Julianus. non aũt ſi non habeat aliq̃ obligationeʒ, ꝛ tunc ſi vetante creditore primo ꝛ non ſit liberatus. Si autem ſoluit ſine prohibitione, ꝛ tunc competat exceptio doli ipſi ſoluenti. Si autem ſolueret de voluntate creditoris, non eſſet dubium quod liberaretur. Ita Bar. vbi ſ.

b Alex. ¶ Liberor. Si res mea erat obligata creditori creditoris mei ipſo iure liberor, ſicut in locatione domus. adde Bar. in l. iij. ſ. ſolu. matrim. in fi. ꝛ in d. l. ſi liber homo. ꝛ vide Bar. d. §. ſolutam. ꝛ quod ibi dixi. Et quid ſi non ſoluit, ꝛ conſignauit, vide Bal. in l. obſignatione. C. de ſol. ¶ Jo. ꝯr. Ru. Adde Ang. de Are. Inſti. qui. mo. tol. obl. in prin.

LEX VIII.

Dolo facit. Iſtam materiam examinaui in l. ſi ſocer. §. Lucius. ſoluto matrimonio.

LEX XII.

Qui equitate. Vide gl. j. que incipit, id eſt, exceptione aliqua.

LEX XIIII.

a **Paulus reſpondit.** [a]Quero, vtrũ exceptio expẽſarum poſſit opponi poſt ſñiam: Dic vt no. in Spec. in ti. de execu. ſen. §. poſtremo. ver. quid ſi bona fide. ¶ Item quero, qualiter probentur iſti ſumptus: Vide in Spe. de fru. ꝛ intereſſe. §. viſo. verſ. pen. ꝛ text. in l. non ignoret. C. de fruc. ꝛ lit. expen. ꝛ vide notab. ibi per Cy. in l. properandum. §. ſiue autem alterutra. C. de iud.

ADDITIO.

a And. Barb. ¶ Paulus. Et vide Bar. in l. non ſolũ. de rei ven. ꝛ qñ pars vult illa vitare, Bar. in l. deſtitiſſe. de iud. ꝛ l. ſi quis inficiatus. ſ. depo. Et de materia vide ꝙ no. Bar. in l. ab executore. de app. ꝛ an poterit fieri parte non petente, vide Cy. in l. properandum. §. ſiue aũt. de iudi. Et an poterit fieri poſt triennium, Cy. in d. l. properandum. §. ſi vero cauſe. in fi. rñd. ꝙ ſic.

LEX XV.

Fideiuſſor euictionis. Iſta lex hʒ caſuʒ notab. ¶ Op. de l. emptori. ij. ſ. de euic. Sol. illa gl. concordat cum iſta, q2 petebat intereſſe ibi, ꝛ hic ſoluendo fundu ʒ eatenus quatenus vltra intereſt, ſoluit intereſſe. ¶ Op. de l. habere. in fi. ſ. de euic. Sol. ibi ad duplum fuit dãnatus hic ad intereſſe. Op. q2 aliud pro alio inuito creditore, ꝛc. l. ij. §. j. ſi cer. pe. ꝛ hic fuit condemnatus ad intereſſe, ꝛ ſoluit p̃tium. Sol. qñ quantitas eſt in obligatione reſpectu certe ſpeciei: tunc ſoluendo ſpeciem liberatur. l. ſi vero negotiuʒ. §. fi. ſ. ſo. ma. Modo in l. habere licere. ſ. in prox. ꝯrio, erat damnat9

a ad meram penam, non ad intereſſe. ¶ Op. de l. [a]ſi inſulam. j. de verbo. obli. q2 mora dʒ purgari vſqꝫ ad ſñiam, ꝛ non vltra: hic poſt ſñiam. Sol. quicquid dicat Pe. alibi hic non purgat moram, imo ſoluit quod dʒ: q2 debetur quantitas reſpectu certe ſpeciei, quam ſpeciem ſoluendo liberatur.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Op. de l. Vide Bal. in d. l. ſi traditio. in vij. q. C. de act. emp. ꝛ Bar. in d. l. ſi inſulã. in iij. opp. ij. par. ꝛ ibi lati9 p Imo.

LEX XVII.

1 ☞ Vir non petit vſuras dotis, niſi ſuſtineat onera mr̃imonij.

2 Obligatio indebite facta ſicut poteſt condici, ita ꝯ agentem põt opponi exceptio.

a 1 **Pater pro filia.** [a]No. ꝙ † vir non p̃t petere vſuras dotis, niſi ſuſtineat onera matrimonij, vt hic, ꝛ l. inſulam. §. vſuras. ſ. ſol. ma. ¶ † Secundo tene menti aliud, quod

2 ſicuti obligatio indebite facta p̃t condici, ita ꝯ agentem poteſt opponi exceptio. l. j. C. de cond. ob cau.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Pater pro filia, Adde hic an valeat pactum, ꝙ vir teneatur alere vxorem, quid etiam ſi interuenit iur̃m, vide Bal. in l. pactum. in vlti. q. C. de colla.

1 ☞ Verba enunciatiua in modum cauſe prolata exceptionem inducunt.

a 1 §. **Auus [a] nepotibus.** † Verba enũciatiua in modum cauſe prolata exceptionem inducunt. h. d. Et iſtum §. allega. tibi in l. ex hac ſcriptura. ſ. de do. ꝛ allegaui tibi l. emptor. §. ancillam. de rei ven. ꝛ glo. allegat hic.

ADDITIO.

a And. Barb. ¶ §. Auus. Adde Bart. in l. demonſtratio. §. fi. ſ. de condi. ꝛ demon. vbi idem repetit.

§. **Ex quadrante.** Pendente lite de re empta non poteſt emptor cogi ad p̃tij ſolutionem. h. d.

1 ☞ Conditio appoſita in inſtitutione intelligitur in legatis ſibi connexis repetita. nu. 2.

3 Cautio Mutiana ꝙ habeat locum in conditione negatiua.

4 Negatiua verba dicuntur que includunt negatiuam, vel etiam ſunt priuata.

a 1 §. **Marito [a] ꝛ filio.** † Conditio appoſita in inſtitutione in legatis ſibi connexis intelligitur repetita. h. d. ¶ Op. ſi iſta conditio vr̃ repetita, ergo ipſo iure legata non poſſunt peti. Gl. hic dat plures ſol. Una eſt ꝙ hic loquitur de exceptione facti. vel intentionis,

b ꝛ iſta eſt bona. dat gl. aliam ſol. quod hic in tacita conditione[b]:

2 ſed non eſt verum, † q2 inter tacitam ꝛ expreſſam non eſt dr̃ia, vt no. in l. item q2. ſ. de pac. Dat gl. aliam ſol. in qua ponit vnũ

3 verbum nota. † ꝙ in conditione negatiua hʒ locum Mutiana

4 cautio, ꝛc. Sed ſi tu dicis, † hoc non faciunt negatiua verba imo q2 negatiuam includunt, ꝛ non curo ſʒ gl. que verba ſint, dummodo priuent, ſeu ſint negatiua. Et iſtam glo. allegaui in l. inter ſtipulantem. in prin. j. de verb. obl. ꝛ Dy. ꝛ Cy. allegant l. actor. C. de prob. facit l. j. §. j. ſ. de iti. actuqꝫ pri.

ADDITIONES.

a And. Barb. ¶ §. Marito. Et vide Bar. qui not. alleg. hunc §. in l. Quintus. ſ. de an. leg. vbi omnino vide. ꝛ vide Barto. in l. quia. ſ. de condi. ꝛ demon. Mod. in l. ab omnibus. §. cum quidam. de lega. j.

Alex.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

b Alex. ¶ Tacita conditione. Sed quid ſi ponitur conditio abſq́ eo,⁊c. Uide Bal. in l. ij. §. ꝙ obſeruari. ⁊ ibi dixi poſt Bar. C. de iur. cal. ⁊ iſtam l. cum ſi. etiam alleg. Bar. in l. de etate. in iiij. q. prin. de min. ⁊ Bal. in l. cum te. C. de prob. ⁊ ibi vnum ſubdit, quod eſt no. vz, nihil operentur verba negatiua, ſi ſint concepta affirmatiue quo ad transferendum onus probandi, niſi iudex vel adſtringat,⁊c. vt ibi per eum. Et huic gl. adde gl. in cle. ſi. de reſcr. quam ad hoc alleg. Bal. in l. ſi. C. de proba. ⁊ illam gl. dt ſing. Bal. in l. actor. ⁊ in l. ampliorem. §. ſi. de appel.

Quarum rerum actio non datur. Titu. v.

¶ Dictum eſt. ſ. de aliquibus exceptionibus: ſequitur videre de alijs, inter quas eſt exceptio iuriurandi.

LEX I.

a Iuſiurandum. §. Si fideiuſſor. Quero, qd in dubio, an in rem vel in perſonam vr̄ datum: ⁊ dixit glo. quod in dubio in rem. ⁊ tene menti iſtam gl.

ADDITIO.

a ¶ Iuſiurandum. Hanc l. alleg. no. Bal. in l. j. in prin. C. de fruc. ⁊ lit. expen.

1 ☞ Incontinenti fieri aliquid quando dicatur.
2 Promitto penam ſi te offendero ꝙ valeat.
3 Statutum ꝙ offendens non ſubiectum ſue iuriſdictioni, puniatur tantummodo in decem, ꝙ prout reſpicit clericos, dr̄ ꝯ libertatem eccleſiaſticam.
4 Metus introducitur ex nimia reuerentia, ⁊ ob id ꝯctus reſcinditur officio iudicis.
Iuſtus metus reuerentialis qualiter probetur.

§. Que onerande. Quero qn̄ dicatur aliquid eſſe promiſſum cā onerande libertatis: Iuriſconſ. non aperit. Vide gl. in verb. belliſſime, q̄
1 declarat ⁊ incip. l. pulchre,⁊c. ¶ No. † qn̄ aliquid ſit incontinenti, vt l. ſi venti. l. circa. ſi. ſ. de pri. cred. ⁊ ibi dixi. tetigi in l. poſt
2 ꝯctum. de dona. Scd̄o no. † ꝙ ſi promitto tibi penam, ſi te offendero, quod valeat. Op. qꝛ debemus eſſe contenti penis legalibus. l. ſi ita ſtipulatio facta. j. de verb. obl. Sed illa lex dz intelligi ſtricte in caſu illo matrimonij, in alijs ꝑt, ⁊ eſt hic caſus ex
3 preſſus. ¶ † Iuxta hoc quero, dt ſtatutū huius ciuitatis, Qui
a offenderit non ſubiectum iuriſdictioni cōis, ⁊ populi Peruſ. puniatur in x. libris ad plus, an illud ſtatutum prout reſpicit clericos, ſit ꝯ libertatem eccleſie: Et vr̄ ꝙ non: qꝛ non aufert clericis aliquid, ꝙ ſit eis conceſſum in priuilegium: ſed aufert eis illud, ꝙ competit, vt cuilibet de populo, ſcz ꝙ offendens puniatur: ergo non eſt ꝯ libertatem eccleſie, ſm doctr. Inn. de ſen. excommu. c. nouerit. recitatur per Cy. in auth. caſſa. C. de ſacroſ. eccl. Sed tn̄ lex hic dat meliorem doctr. qꝛ hic dr̄ ꝯ libertatem alicuius, propter ꝙ quis efficitur timidior: ſed lex dt, ꝙ clerici
4 efficiuntur timidiores: ergo ⁊c. † No. ꝙ lz actio quod met9 cāb
b requirat cruciatum, vel metum corporis, tn̄ ꝑ metum qui eſt ex nimia reuerentia, vt quam mulier hz ad virum, ⁊ in clerico erga Epm̄ reſcinditur promiſſio, vt dt no. gl. quam no. Dico ꝙ
c iſta gl.c dt veritatemd, ⁊ reuocatur per officium iudici. Caſus
d eſt in ſimili. in l. ij. §. j. ⁊ §. ſi fenerator. ſ. quod me. cā. ⁊ no. eo. tit. l. metum. ⁊ C. de tranſac. l. interpoſitas. non tn̄ eo ꝙ maritus vel eps erat, preſumitur illatus metus, d. l. interpoſitas. ⁊ C. quod met. cā. l. ad inuidiam. Dz ergo probari, ꝙ preceſſerunt mine, vel verbera, tunc cum iſta qualitate. ſ. ꝙ vir, vel maior, vel eps, efficitur iuſtus metus, vt no. in l. metum. C. quod met. cā. idem in cauſa matrimonij facit de conuer. coniugat. c. accedens.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Iuxta hoc quero. Vide que hn̄r in l. filiuſfam. §. diui. ſ. de leg. j. ⁊ ibi per Imo. ⁊ Mod. poſt eundem Bart. Adde q̄ not. Bart. in l. que ſub condōne. de cond. inſt. ⁊ an Imperator poſſit legem conſtituere ꝯ clericos delinquentes, ⁊ eos poſſit de territorio bannire, ⁊ an ſuper hec ſtatuta valeāt. vide Bal. c. j. §. ſi clericus. de pac. tenen. ⁊ in auth. ſtatuimus. C. de epiſc. ⁊ cler. Et adde ꝙ ſtatutum ꝙ non poſſit opponi exceptio excōicationis, non vz: qꝛ vr̄ eſſe ꝯ libertatem eccleſie, per id ꝙ legitur, ⁊ nota. in c. j. de ſta. ꝯ liber. eccl. ⁊ ibi no. Bal. ſuper tabula concluſionum, qui aliter, non legit illum titu. ordinarie. Adde que no. Bar. in d. §. diui. ⁊ auth. caſſa. C. de ſacroſ. ec. ⁊ in d. authen. ſtatuimus. poſt Iac. But. ⁊ vide que plene no. poſt Bar. in l. cunctos populos. C. de ſum. tri. ⁊ fid. cath. Adde ꝙ valeat ſtatutum, ꝙ excōicato non poſſit probari aliter, quam ꝑ inſtrz, vt voluit Ang. conſ. cc.

b P. Pau. P. ¶ Quod metus cauſa. Uide Are. conſ. xxiiij. dicentem hanc opi. Bar. eſſe communem, licet ipſe ibi tenere videatur, ꝙ ſola reuerentia ſuperioris ſatis ſit, abſq́ minis, ⁊ verberibus.

c Pom. ¶ Dico ꝙ iſta gl. Ad hoc vide concord. per Alex. in d. l. interpoſitas. ⁊ ibi etiam vide vnum notabilem effectum, quez operatur preſentia perſone, cui debetur reuerentia, de quo et Alex. in l. que dotis. ſolu. mat. Hoc tamen limita, niſi ex hoc qs enormiter lederetur, qꝛ tunc lz non probetur minas, aut verbera preceſſiſſe, tamen illa ſufficerent ad ꝯctum reſtringendum. Ita dt Pe. de Anch. in repe. c. canonum ſtatuta. ex̄ de conſti. ⁊ Pau. de Ca. conſ. clxxvij. Mod. in d. l. interpoſitas. quam tn̄ ipſe limitat, niſi perſona cui debetur reuerentia eſſe talis, cui niſi obtemperarem, aliquid mali acciderit, qꝛ tunc ſola eius preſentia induceret iſtum metum. Et ibi etiam ſequitur d. Anto. Alex. ⁊ Dec. moti ex eo, ꝙ volunt Canon. in c. ſi. de appell. ⁊ Bart. in l. de pupillo. §. ſi quis ipſi pretori. ſ. de ope. no. nunc. dum loquitur de iudice qui ſolitus erat incarcerare appellantes. Circa hoc vide Alex. in d. l. que dotis. ⁊ in l. ſi cum dotem. §. eo autem tempore. ſ. ſol. ma. ⁊ But. ⁊ Abb. in c. cum virum. ex̄ de reg. Et vide etiam Alex. conſ. cxxij. lib. vj. Panor. in cōſ. cvij. in ij. dub. vol. ij. ⁊ Fel. in c. cum omnes. de conſti. in princ. ⁊ in c. cum officij. de preſcr. ⁊ Are. conſ. xxiiij. ⁊ que poſui in d. l. ad inuidiam. C. quod me. cau. ⁊ Iac. in l. pactum dotali. col. ſi. C. de colla. ⁊ ibi Pau. in prima parte. ⁊ Panor. in c. veniens. j. de ſponſ. vbi limitat in matrimonio facto per filium propter reuerentiam paternam. ⁊ Alex. conſ. cj. vol. iij. ⁊ Pan. in c. j. ꝙ me. cau. col. j. vbi proprie ponit limitationem Pe. de qua. ſ. ⁊ omnino Barb. in c. cām matrimonij. col. i. de off. deleg. ⁊ ꝙ qn̄ quis enormiter leditur, ꝙ non requiritur ꝙ mine precedant, vide late Soc. conſ. cclxviij.

d Alex. ¶ Dicit veritatem. Pro iſta gl. eſt tex. not. in l. pen. j. de fur. quam allegat Bal. in c. j. §. item ſacra. de pa. iur. fir. Et dt, ꝙ iſte metus tacitus probabitur ex qualitate perſone, iuxta no. per Bar. in l. de pupillo. §. ſi quis ipſi pretori. de ope. no. nun. Et adde Bar. hic. Adde ꝙ ipſe voluit in l. iij. in fi. ſ. ſi quis aliquem teſta. probi. Et adde ꝙ Bal. in l. pactum. C. de colla. dt, ꝙ pactum per quod filia renunciat hereditati paterne non validatur iuro, ſi interceſſit metus vel nimia reuerentia patris, obtenta abſolutione a iuro. Et vide Bal. in l. j. C. de tranſac. ⁊ ibi Bar. ⁊ Bal. in l. tranſactionem. C. eo. ti. ⁊ Bal. in l. j. C. de bon. ma. alle. iſtam gl. pro ſing. ꝙ ſilentium propter patris reuerentiam interueniens potius reputatur ꝯdictio, quam conſenſus. Et ſic no. hic. ꝙ reuerentia epi, viri vel patris, non eſt ſufficiēs ad reſcindendum conſenſum factum, ⁊ preſtitum per ſubditos eorum. bonus eſt tex. in l. ſi fideiuſſor. §. pater. de pign. niſi interueniant mine vel verbera, qꝛ tunc officio iudicis ſuccurritur, dato ꝙ alias non induceretur metus qui caderet in virum conſtantez. Et hoc videtur probari vltra allegata hic in l. ſi patre. ⁊ ibi gl. de ri. nu. ⁊ facit quod no. gl. in c. inſinuante. qui cle. vel vouent. vbi gl. arguit pro ⁊ ꝯ. Et facit etiam quod habetur in c. ex literis. de ſponſ. impube. ⁊ can. preſens clericus. xx. q. iij. Et ad vnum aduerte quod dixit gl. in d. c. preſens. vz quod lz matrimonium contractum non inualidetur propter reuerētiam patris, per d. l. ſi patre. ꝙ intelligitur ſecundū diſtinctionem hic no. tamen ſecus videtur in matrimonio ſpirituali, cuz voluntarium militem, ⁊ non coactum eligat Chriſtus. xiiij. q. v. ſi quid inueniſti. Et hec ſunt not. ad ea que quotidie contingunt, qꝛ cum filie propter reuerentiam paternam ingrediūtur monaſterium, an vitietur ingreſſus, vel profeſſio: dic ſm Imo. in l. ſi cum dotem. §. eo autez tempore. ſ. ſol. ma. vbi eſt tex. no. in materia. Et ad ea que hic dt Bar. vide Bart. ⁊ que ibi dixi in d. §. ſi fenerator. hic alleg. ⁊ que no. Bar. in l. pe. ſ. de condi. ob turp. cau. adde Bar. in l. ad inuidiam. C. quod met. cau. per iſtum tex. adde quod Bald. in tit. de pa. Conſtan. in verbo, pactiones. refert Io. Andr. in nouel. in cap. primo. de reſcript. in vj. tenere, quod indebita ſeruitia preſumantur a domino extorta per metum: ⁊ contra potentes preſumitur. l. nolumus. C. de teſtamē. l. j. C. de colo. Illyrica. lib. vndecimo. ⁊ l. i. C. de omni agro deſer. lib. xj. preſertim ꝯ ruſticos. l. ij. C. ne ruſt. ad vllum obſ. vocen. Not. tamen, quod niſi voluntas deſcendat compulſione, quis cogi non poteſt. l. iij. C. de here. inſtitu. ⁊ id quod fit per metum principis, non vz. d. c. j. de pa. Conſtan. ⁊ ibi Bal.